

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Livskraftige lokalsamfunn – ein føresetnad for eit levande landbruk

Anne Berit Løset
24.09.2010

Landbruket anno 2010

- Færre og større foretak – færre hender
- Familiebruket – endra situasjon
- Variert bakgrunn og kompetanse blant bønder
- Bønder ein minoritet – også på bygda
- Mindre forventningar til landbruk som leveveg
- Landbruket sin ungdom som ungdommar flest...

Viktig for folk flest

- Individets frie valg – utdanning og arbeid
- Individuell mobilitet er viktig
- Ideen om det trygge lokalsamfunnet
- Behovet for tryggheit og friheit vekslar med kva livsfase personar er i
- Påvirker igjen synet på bygda og byen

Bygda anno 2010

- Bygda – representant for den trygge og gode bustaden
- Å busette seg på bygda er eit tryggheitsprosjekt for barnefamilien
- Eit søk etter røtter og det ein opplever som eit meningsfylt samfunn
- Mariann Villa, Norsk senter for bygdeforskning

Tradisjonelt og nytt landbruk

- Større fokus på å utnytte garden sine totale ressursar - landbruk pluss
- Tradisjonelt – fokus på agronomiske vekstforhold og driftsbygningar
- No også - kompetanse, evner og interesse
- Lokal mat, reiseliv, IPT, bygdesørvis

Fylkesmannen si rolle

- Utviklings- og forvaltningsansvar på landbruksområdet
- Skape møteplassar for erfaringsutveksling og formidling
- Lede arbeidet med regionale næringsstrategiar – føring for bruken av BU-midlane
- Pådrivar for nærings- og samfunnsutvikling

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Nærings- og samfunnsutvikling

- Verkemiddel i landbruket i stor grad retta mot foretaket
- Bygdemobilisering – vender oss til heile bygda
- Fokus - prosess

Kva er bygdemobilisering?

- Systematisk arbeid for å bidra til næringsutvikling, bulyst og auka trivsel
- Viktige ingrediensar:
  - Avgrensa geografisk område
  - Mobiliseringa skal vere brei
  - Ungdommen skal med
- Ikkje noko nytt fenomen
  - Utsyn-satsinga på midten av 90-talet i regi av Statens Landbruksbank
  - Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har drive med systematisk bygdeutvikling i mange år
  - Også Fylkesmannen i Møre og Romsdal/Møre og Romsdal fylke har støtta slike prosjekt i mange år

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Småsamfunnssatsinga

- Systematisk satsing på bygdemobilisering frå 2005
- Del av hoppid.no
- Mål: Utvikle livskraftige lokalsamfunn der folk trivst og ungdom finn ei attraktiv framtid. Dette skal skje gjennom å setje i gang positive utviklingsprosessar i bygdene
- Oppstrømsarbeid: Stimulere gode krefter som alt finst

Småsamfunnssatsinga

- Spleiselag: BU-middel og støtte frå KRD si småsamfunnssatsing
- 700 000 kroner x 2 i 4 år
- Det aller meste av midla er gått til konkrete bygdeprosjekt. Resten er brukt til å finansiere kurs, samlingar, utviklingsbygda osv.
- 24 prosjektbygder i drift
- KRD-satsinga avslutta i 2009, men satsinga fortset med reduserte rammer (berre BU-finansiering)

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Småsamfunnssatsinga – erfaringar

- Erfaring: Metodikken bygdemobilisering fungerer godt og vekker lokalt engasjement og handlekraft
- Utfordringa: Halde oppe trykket gjennom heile prosjektperioden
- Tettare oppfølging frå kommunane og fylket kan hjelpe på dette
- Aktiviteten kan utløyse andre midlar enn BU-midlane
- Dugnadsprosjekt: Får mykje utvikling for lite pengar!

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Bygdemobilisering framover

- Færre prosjekt pr år (maks 3)
- Styrke kommunen si rolle i høve til dei lokale bygdemobiliseringsprosjekta
  - Tydelegare forankring
  - Økonomisk bidrag
  - Tettare oppfølging (hoppid-kontor)
- Kopling mot KRD si satsing på "Lokal samfunnsutvikling i kommunane"
- Sterkare vektlegging på næringsutvikling i prosjekta

Resultat – konkrete tiltak

- Utviklingsprosessar i bygda
  - Folkemøte
  - Ideverkstader
  - Inspirasjonsseminar
  - Møteverksemd
- Kompetanseheving
  - Kurs hoppid-katalogen
  - Studieturar
  - Andre kurs

Resultat – konkrete tiltak

- Trivselstiltak
  - Planlegging, dugnader
  - Utbetring av fysisk miljø
  - Vitalisering av organisasjonslivet
  - Nye møteplassar
- Arrangement
  - Sosialt tiltak i bygda
  - Bygdadagar, festivalar

Resultat – konkrete tiltak

- Informasjons- og identitetsskapande tiltak
  - Nettsider for bygda
  - Nyheitsbrev
  - Nettsamfunn
  - Mediaomtale
- Busetjing
  - Tomter, byggefelt
  - Omsetjing av småbruk
  - Marknadsføring av bygda

Resultat – konkrete tiltak

- Ungdomsarbeid
  - Kom heim-arrangement
  - Ungdomskasse – støtte til små tiltak
  - Ungt entreprenørskap – gründercamp
  - Ungdomshus
- Næringsutvikling
  - Utgreiingsarbeid
  - Leige av kompetanse
  - Ressurskartlegging
  - Marknadsføring
  - Nettverks-/lobbyarbeid
  - Samarbeidstiltak

Småsamfunnsstyinga - refleksjon

- Rekneskap har ikkje kontoar for måling av alle verdiar
- Fellsskap, aktivitet, felles mål, møteplassar
- Ville noko i lag!

Arbeid mot eit mål

- Vi sår...
- setter inn litt pengar i håp om at de skal få att mykje meir
- Årlege undervegssamlingar for mobiliseringsbygdene
- Fagleg påfyll, efaringsutveksling, utflukter
- Opp til bygda kva som vert målet og resultatet!

